

Tyresö kommun
Socialförvaltningen
Catrin Ullbrand
Utredare

TJÄNSTESKRIVELSE

2012-09-07

1 (10)

Diarienummer

2011/SN0091 50

Socialnämnden

Införande av värdighetsgarantier inom äldreomsorgen

Förslag till beslut

1. Socialnämnden beslutar att införa värdighetsgarantier inom äldreomsorgen enligt förvaltningens förslag.
2. Socialnämnden beslutar att de nuvarande kvalitetsgarantierna inom äldreomsorgen upphör från och med den 1 januari 2013

Socialförvaltningen

Ingrid Boheman Risto
Socialchef

Mia Ledwith
Gruppledare

Sammanfattning

Socialförvaltningen har arbetat i projektform med att ta fram förslag till värdighetsgarantier inom äldreomsorgen. Garantierna bygger på den nationella värdegrunden i äldreomsorgen som sedan 1 januari 2011 regleras av

socialtjänstlagen. Synpunkter från personer i målgruppen, anhöriga och frivilligorganisationer har inhämtats genom fokusgrupper. Arbetet i projektet har resulterat i förslag att ersätta de tidigare kvalitetsgarantierna för äldreomsorgen. Vårdighetsgarantierna omfattar hela äldreomsorgen i Tyresö kommun, d.v.s. biståndsavdelningen och verksamheter i både kommunal och enskild regi och börjar gälla den 1 januari 2013. Implementeringen kommer att genomföras bland annat som en del i verksamheternas värdegrundsarbete.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Den 1 januari 2011 trädde en ny bestämmelse i socialtjänstlagen i kraft. Den avser en nationell värdegrund inom äldreomsorgen och innebär att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. För att höja kvaliteten i äldreomsorgen kan kommunerna inrätta lokala vårdighetsgarantier.

Införandet av lokala vårdighetsgarantier i äldreomsorgen innebär att kvaliteten på insatserna fastställs, säkerställs och förbättras. Vårdighetsgarantierna ska baseras på den nationella värdegrund som anges i socialtjänstlagen. De ska också tydliggöra för äldre vad de kan förvänta sig av äldreomsorgen och ge ökade möjligheter till inflytande vid genomförandet av insatser.

Arbetsprocess

Socialförvaltningen har arbetat i projektform med att ta fram förslag till vårdighetsgarantier inom äldreomsorgen. I projektet har en arbetsgrupp bestående av representanter från kommunala pensionärsrådet, chefer och personal från både privata och kommunala utförare samt projektledare Catrin Ullbrand från socialförvaltningens stab verkat. Projektet har haft en styrgrupp med representanter från socialnämnden.

Synpunkter på vad värdegrunden betyder och hur vårdighetsgarantierna ska formuleras har inhämtats bl.a. genom fokusgrupper. I fokusgrupperna har ingått personer som bor på äldreboende, i trygghetsboende eller i seniorboende, personer som har hemtjänst, är anhöriga eller personer som är aktiva i frivilligorganisationer. Fokusgrupperna har letts av Eva Lindgren,

kvalitetscontroller på avdelningen Medborgarfokus och Catrin Ullbrand, projektledare och utredare i socialförvaltningens stab. Omkring 40 personer har gett sin bild av vad värdighetsgarantierna bör innehålla för att leva upp till den nationella värdegrunden. På hemsidan har det funnits information om att arbetet med att fram värdighetsgarantier pågår och medborgarna har haft möjlighet att lämna synpunkter direkt till projektledaren.

Resultat

Arbetet i projektet har resulterat i förslag om att ersätta de tidigare kvalitetsgarantierna för äldreomsorgen. Tyresö kommuns värdighetsgarantier bygger på den nationella värdegrunden och inriktar sig framförallt på självbestämmande, valfrihet, god kvalitet på insatserna och gott bemötande. Synpunkterna från deltagarna i fokusgrupperna, och då framförallt hemtjänsttagare och boende, har varit starkt vägledande vid formuleringen av värdighetsgarantierna.

Styrning och uppföljning

Beslut om värdighetsgarantierna tas av socialnämnden. Garantierna omfattar hela äldreomsorgen i Tyresö kommun, d.v.s. biståndsavdelningen och verksamheter i både kommunal och enskild regi. Grundläggande information om äldreomsorgen och värdighetsgarantierna ska finnas tillgänglig för alla medborgare.

Verksamheterna ansvarar för att värdighetsgarantierna uppfylls. I de fall den enskilde anser att de inte är uppfyllda ska verksamheterna omedelbart vidta åtgärder, ge återkoppling och dokumentera händelser, åtgärder och resultat.

Utvärdering och utveckling av garantierna görs enligt ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete för socialtjänsten i Tyresö kommun. Uppföljning och redovisning görs i enlighet med kommunens styrprocess.

Om socialnämnden fattar beslut om att införa värdighetsgarantier inom äldreomsorgen börjar dessa gälla från den 1 januari 2013.

Implementering

Implementeringen påbörjas direkt efter beslut i socialnämnden. Verksamheterna inom äldreomsorgen kommer att påbörja värdegrundsarbetet under hösten. Implementeringen av värdighetsgarantierna är en del av det arbetet. Därutöver kommer information att spridas om garantierna på en mängd olika sätt.

Kommunikationsplan

- Information om värdegrund och de nya lokala värdighetsgarantierna till medborgarna, företrädare för äldre och andra intressenter
- Information och förankring till biståndshandläggare, kommunala och privata utförare, personal på servicekontor, m.m.
- Formulering och offentliggörande av grundläggande information om garantierna på hemsida, sociala medier, öppet hus och på andra sätt som gör informationen tillgänglig för alla.

Värdighetsgarantier för äldreomsorgen i Tyresö kommun

Inflytande över den individuella vården och omsorgen

Seniorguide

Seniorguiden är till för dig som är över 65 år, eller är anhörig. Du kan vända dig till den för att få information, stöd och rådgivning. Genom denna funktion får du tillgänglig vägledning och du som är äldre får mer inflytande över äldreomsorgen i Tyresö kommun.

Seniorguidens uppdrag

- Ge råd, information, stöd och vägledning
- Förmedla kontakt och slussa vidare
- Mottagare av synpunkter och klagomål och uppföljning av att du får återkoppling

Du kan prata fritt

Seniorguiden lyder under sekretesslagen och uppgifter om dig får inte föras vidare om du inte har gett ditt tillstånd till det. Du kan även framföra synpunkter och ställa frågor anonymt.

Synpunkter och klagomål

Det är viktigt att du lämnar synpunkter och klagomål när du inte är nöjd med en tjänst. I första hand vänder du dig till personalen, chefen för verksamheten eller biståndsavdelningen. Du kan också vända dig till Seniorguiden med dina synpunkter och klagomål. När du har framfört en synpunkt eller ett klagomål får du återkoppling av antingen biståndshandläggare, chef för verksamheten eller av Seniorguiden senast inom två veckor.

Handläggare

När du ansöker om äldreomsorg får du en handläggare som gör hembesök om du önskar. Är du inte nöjd får du byta handläggare. Du kan alltid få kontakt med någon på Biståndsavdelningen på kontorstid.

Gott bemötande, respekt för privatliv och personlig integritet

Förhållningssätt

- Vi uppträder vänligt, respektfullt och lugnt.
- Vi har erforderlig kunskap.
- Vi lyssnar, agerar och återkopplar. Dina synpunkter tas på allvar och vi informerar om vilka åtgärder som är gjorda eller vilka åtgärder som planeras.
- Vi meddelar vem som kommer om den ordinarie personalen fått förhinder.
- Vi kommer på överenskommen tid. Vid förhinder eller försening hör vi av oss omgående.
- Vi följer de överenskommelser som vi gjort tillsammans med dig och/eller dina anhöriga.

Valfrihet

Kundval i hemtjänsten

När du beviljats hemtjänst kan du välja mellan olika utförare som för genomförande av insatserna. Om du inte är nöjd med ditt val har du möjlighet att byta.

Önskemål om särskilt boende

När du beviljats äldreboende får du välja vilket äldreboende du helst vill bo på. Du har möjlighet att besöka kommunens äldreboenden innan du gör ditt val. Om det inte finns plats när du ska flytta in, får du byta till det boende du önskat så snart det är möjligt.

Möjlighet att bo tillsammans

Genom möjligheter till olika boendeformer kan du få ökad möjlighet att leva tillsammans med din make/maka/partner den sista tiden i livet, även om inte båda har behov av särskilt boende. Biståndsavdelningen kan utifrån individuell bedömning, exempelvis ge förtur till trygghetsboende och seniorboende.

Det är naturligtvis av största vikt att den lösning som kan erbjudas är tillfredsställande utifrån *båda makarnas behov och önskemål*.

Självbestämmande, individanpassning och delaktighet

Struktur för planering

– Samtal inför beslut om insatser i äldreomsorgen

För att erbjuda bästa möjliga vård och omsorg, anpassad efter dina önskemål, behov och förväntningar, vill vi få och ge information om de insatser du kan beviljas utifrån dina behov. Du, och om du vill dina anhöriga, erbjuds samtal med biståndshandläggaren

– Uppföljningssamtal vid förändrat behov av vård och omsorg

Om ditt behov av vård och omsorg förändras erbjuds du och om du vill dina anhöriga, samtal med biståndshandläggare för att få information och utforma ditt fortsatta behov av vård och omsorg.

Hemtjänst

Syfte

Syftet med värdighetsgarantierna är att du ska känna dig trygg och att du kan påverka hur insatserna ska utformas. Det innebär också att du ska känna dig välinformerad och att dina synpunkter beaktas.

Valfrihet

Byte av insatser i hemtjänsten

Du kan byta ut en planerad insats efter önskemål, exempelvis inköp mot promenad, förutsatt att tidsåtgången är densamma. Vissa byten måste av praktiska skäl aviseras i förväg.

Kost

Du ska uppleva att maten är av god kvalitet, smakar gott och att du har inflytande över hur din måltidssituation ser ut. Du kan alltid välja mellan minst två rätter. Detta gäller om du väljer att få färdiglagad mat som levereras av hemtjänsten från Restaurang Utsikten.

Kontaktmannaskap

Då du beviljats hemtjänst utses en kontaktman. Efter ca två veckor följs uppdraget upp för att se om du är nöjd. Du får information om vad som ingår i kontaktmannaskapet av den utförare du valt.

Självbestämmande, individanpassning och delaktighet

Struktur för planering

– Planeringssamtal

Senast inom två veckor från att hemtjänsten påbörjats träffas du, eventuellt dina anhöriga och enhetschef eller motsvarande och din kontaktman för att göra en planering. Planeringssamtalet ska säkerställa att vården och omsorgen utformas efter dina behov och önskemål. Genomförandeplanen som upprättas av kontaktmannen tillsammans med dig, ska garantera att du får den vård och omsorg som planerats, oavsett vem i personalen som kommer hem till dig.

– Uppföljningssamtal

Minst var tredje månad samtalar du och din kontaktman om hur dina förväntningar på vården och omsorgen har infriats. Den planering, genomförandeplanen, som ni gjort tillsammans uppdateras efter dina önskemål och behov. Om du önskar, kontaktas du av enhetschef eller biståndshandläggare.

Om ditt behov av vård och omsorg förändras, meddelas biståndshandläggaren som besöker dig. Tillsammans med dig, ändras dina insatser i förhållande till ditt fortsatta behov av vård och omsorg.

Minst en gång per år följs de insatser som beviljats upp av biståndshandläggare.

Trygghet

Vi besvarar larm inom tre minuter och inom hemtjänsten är vi på plats senast inom 30 minuter.

Vi som gör hembesök har alltid väl synlig legitimation på oss.

Vi är tillgängliga. Du kan nå oss på telefon kl. 07-21.

Äldreboende

Syfte

Syftet med värdighetsgarantierna är att du ska känna dig trygg, uppleva att du bestämmer hur ditt liv ska se ut och att du ingår i ett meningsfullt sammanhang. Det innebär också att du ska känna dig välinformerad och att dina synpunkter beaktas.

Valfrihet

Kontaktmannaskap

Vid inflyttning får du en kontaktman. Efter två veckor följs uppdraget upp för att se om du är nöjd. Du får information om vad som ingår i kontaktmannaskapet från äldreboendet du valt.

Utevistelse och gemenskap

Du erbjuds att gå ut varje dag om du bor på äldreboende om du så önskar. Vi planerar tillsammans med dig var, när och hur du vill vistas ute. Du erbjuds möjlighet till gemenskap och aktiviteter.

Kost

Du ska uppleva att maten är av god kvalitet, smakar gott och att du har inflytande över hur din måltidssituation ser ut. Du kan välja på minst två rätter till lunch.

Självbestämmande, individanpassning och delaktighet

Struktur för planering

- **Samtal då insats eller boende beviljas**

Senast på inflyttningsdagen erbjuds du samtal med enhetschef/verksamhetschef eller omvårdnadsansvarig sjuksköterska där du och om du vill dina anhöriga får information om äldreboendet samt hur utformandet av din vård och omsorg går till. För att erbjuda bästa möjliga vård och omsorg, anpassad efter dina önskemål, behov och förväntningar, vill vi lära känna dig och få information om det som är viktigt för dig.

– **Planeringssamtal**

Senast inom två veckor från inflyttning på särskilt boende erbjuds du och om du vill, dina anhöriga samtal för att göra en planering för din vård och omsorg, en genomförandeplan tillsammans med din kontaktman. Omvårdnadsansvarig sjuksköterska, sjukgymnast och/eller arbetsterapeut deltar också vid samtalet.

– **Uppföljningssamtal**

Minst var tredje månad samtalar du och din kontaktman om hur dina förväntningar på vården och omsorgen har infriats. Den planering som ni gjort tillsammans uppdateras utifrån dina önskemål och behov i genomförandeplanen. En sammanfattning av samtalet dokumenteras.

Minst var sjätte månad samtalar du och om du vill dina anhöriga, omvårdnadsansvarig sjuksköterska, din kontaktman, arbetsterapeut och/eller sjukgymnast om hur dina förväntningar på vården och omsorgen har infriats. Den planering som ni gjort tillsammans uppdateras utifrån dina önskemål och behov. Dokumentation av samtal och planering görs.

– **Brytpunktssamtal vid förändrat hälsotillstånd eller vid vård i livets slut**

Om ditt behov av vård och omsorg förändras på grund av förändrat hälsotillstånd eller behov av vård i livets slut, erbjuds du och om du vill dina anhöriga, samtal med läkare och eventuellt sjuksköterska, sjukgymnast och/eller arbetsterapeut för att få information och utforma din fortsatta vård och omsorg.

– **Efterlevandesamtal**

Anhöriga erbjuds samtal en tid efter dödsfall. Omvårdnadsansvarig sjuksköterska, kontaktmannen eller annan lämplig person tar kontakt och frågar efter hur perioden sedan dödsfallet varit. Vi informerar om var man kan få fortsatt stöd om det behövs.

Trygghet

Sjuksköterska finns tillgänglig dygnet runt.

Vi besvarar larm inom tre minuter och är på plats omedelbart vid akuta situationer.

Vi som arbetar på äldreboende bär alltid synlig namnskylt.